

И заиста, не видим шта би у „случају Ковачевић” било разумније него покушати наћи неки компромис

Готово да нема коментатора који није писао о случају „милион долара за Миладина Ковачевића”. На тој теми доиста је лако зарадити плату, али и поене код читалаца. Можете нагласак ставити на социјалну страну случаја и израчунавати колико гладних се може нахранити за те паре. Можете подсетити да су радикали угостили Ковачевића у скупштини и да онда кренете да се бескрајно изругујете српским „патријотима” који о нашем трошку пребијају слабије од себе. Можете почети да лијете горке сузе над удареним Стајнхауером и да драматично призивате небеску правду због једног америчког младића. (А како се, беше, зове онај наш момак што је нађен угљенисан у америчкој амбасади? Ма, није важно, ионако је сам крив). Можете се скандализовати због стављања ознаке „државна тајна” на одлуку владе и да онда пређете на слављење уреднице једног таблоида као „хероине слободног новинарства”. Шта год да од тога урадите, шта год да од тога напишете, нећете моћи да погрешите. Јер у овој земљи сваком очајнички требају паре, сви мрзе владу, свако се жали на туђе привилегије и свако мисли да ознака „државна тајна” никога не обавезује.

Не желећи да кварим општу срећу, хтео бих ипак да укажем на неке црте из овог случаја за које мислим да се некако систематски гурају у други план. Прво, није јасно како је другачије влада могла да се извуче из невоље зване „Миладин Ковачевић”. Он је побегао у Србију захваљујући нашем конзуларном службенику. Да преда Ковачевића назад Американцима влада није могла јер јој то изричито забрањује Кривични законик. Сви у држави могу да крше законе. Али ако то крене да ради влада, јавно и под притиском неке друге владе, од такве државе нема ништа. Ковачевић је можда највећи српски грешник пред САД. Али, ако тог грешника, из било ког разлога, штити српски закон, влада је последња која тај закон сме да прекрши.

Са друге стране, да остави ствари какве јесу влада, такође, није могла. Хилари Клинтон, која се у „случају Ковачевић” већ показала као главни јастреб, постала је министарка

спољних послова. Да ли јој је требало оставити у руци тако моћно оружје, којим је увек могла да нас кињи? Или јој га је требало избити из руке предупредујући да „случај Ковачевић” постане извор нових антисрпских кампања?

И заиста, не видим шта би у таквим околностима било разумније него покушати наћи неки компромис. Компромис којим би Србија избегла понижавајуће кршење сопствених закона, а истовремено неутралисала бар део притисака и манипулација нама ненаклоњене администрације. Ових милион долара требало је да буде управо тај компромис. Заборавимо сад демагошка вајкања типа „јао, шта се све може купити за тај новац”. Милион долара за појединца јесу огромне паре. Али, за озбиљну државу то није претерано велики новац. Поготово ако помоћу њега може трајно да се реши беде какав је „случај Ковачевић”.

Друга је ствар колико је читава операција вешто изведена. Претходне владе су такве послове завршавале тако што су пронале „спонзоре”. То је најчешће био неки „пријатељски тајкун”, који је обезбеђивао новац за спорну акцију (рецимо, за „мотивисање” хашких оптуженика да се добровољно предају). Ова влада то није умела да уради. Она се наивно поуздала у министарски осећај одговорности. Али „осећај одговорности” и „осећај за државу” изгледа да су прилично непознати појмови за неке ministre. Новинару се можда и не може замерити што за њега ништа није државна тајна (мада амерички новинари, током ратова и Ираку или Авганистану, тако нису мислили). Али министар који не поштује државну тајну заправо презире своју земљу, нечасно обавља своју професију и нелојалан је влади у којој се налази.

На крају, нешто и о (не)зрелости наше јавности (или о манипулацији јавним мњењем). Наши медији данима су се жалили због ових милион долара. У тој буци нико није приметио изјаву гувернера Јелашића да су стране банке из Србије, у две недеље децембра, спасавајући своје уздрмане централе, извукле 750 милиона долара штедне наших грађана. Нико није приметио најаву премијера Цветковића да ће, због неочекиваног јануарског дефицита у буџету, затражити позајмицу од ММФ-а од 2.520 милиона долара. Толико буке због ових милион долара. А што ћемо се задужити за још 2.520 милиона и што је неко уништио домаћи банкарски сектор, па су стране банке изнеле 750 милиона наше штедне, е то није битно. На томе се не могу добити лаки поени, ту се не може безбедно моралисати, ту би се неке моћне интересне групе можда могле и наљутити... Зато, боље да то не дирамо.

Основна особина интелигентног човека јесте да уме да разликује битно од небитног. Исто важи и за интелигентну јавност. Шта мислите, колико је наша јавност, у случају

Ковачевић, показала да има ту особину?